

Forse groei deeltijdonderwijs

Bijna een miljoen mensen volgden in 1998/'99 een cursus of opleiding in het deeltijdonderwijs. Zij deden dit in verband met hun werk, om hun kansen op werk te vergroten of omdat ze dat gewoon leuk vinden.

In 1998/'99 volgden 990 duizend personen een opleiding in deeltijd, 57 duizend meer dan een jaar eerder. Vooral mensen met een betaalde baan, maar ook huisvrouwen, mensen met een uitkering of gepensioneerden volgden een opleiding in deeltijd.

In 1998/'99 behoorden drie van de vier mensen die deeltijdonderwijs volgden tot de werkzame beroepsbevolking. Dat zijn mensen die een betaalde baan hebben van 12 uur of meer per week en niet ouder zijn dan 64 jaar. Niet meer dan drie procent van de mensen die deeltijdonderwijs volgen, is werkloos.

Het aantal vrouwen dat een opleiding in deeltijd volgt, nam in 1998/'99 sterker toe dan het aantal mannen. Onder de deeltijdstudenten zijn niettemin nog steeds meer mannen dan vrouwen.

Veel mbo-cursussen

Het niveau van het deeltijdonderwijs loopt uiteen van eenvoudige cursussen op mavo- of vbo-niveau tot deeltijddopleidingen aan hogescholen en universiteiten. Met name de deeltijddopleidingen in het hoger onderwijs zijn in 1998/'99 populair. Ruim 260 duizend personen volgen een opleiding aan een hbo- of wo-instelling, 30 duizend meer dan in het jaar daarvoor. Ook bij de opleidingen op het niveau van mavo, havo, vwo en vbo is de groei fors. Het aantal deelnemers aan deeltijddopleidingen op mbo-niveau is daarentegen kleiner dan in 1997/'98. Vooral de belangstelling voor technische opleidingen neemt af. Toch is het aantal deeltijdstudenten op mbo-niveau nog steeds het grootst.

Basisvaardigheden

In 1998 is aan de jarenlange afkalving van de studentenaantallen in de basiseducatie een einde gekomen. In dat jaar neemt het aantal deelnemers met enkele duizenden toe.

Basiseducatie is in toenemende mate een onderwijsvorm geworden voor allochtonen. De basiseducatie is gericht op het aanleren van sociale vaardigheden en basisvaardigheden in lezen, schrijven en rekenen. Basiseducatie is bestemd voor in Nederland wonende autochtone en allochtone volwassenen die niet leerplichtig zijn en een onderwijsachterstand hebben. Het vervult een belangrijke rol bij de integratie van allochtonen in de Nederlandse samenleving. In het cursusaanbod voor allochtonen ligt het accent op de cursussen Nederlands als tweede taal.

In 1998 waren twee van de drie deelnemers aan de basiseducatie allochtoon, in 1990 was dat nog de helft. Binnen de basiseducatie zijn de vrouwen in de meerderheid. De helft van de deelnemers is tussen de 30 en 49 jaar.

Het voortgezet algemeen volwassenenonderwijs (vavo) telt in 1999/2000 80 duizend leerlingen, 12 duizend meer dan een jaar eerder. Het vavo kan worden gezien als tweede-kans-onderwijs op het niveau van mavo, havo en vwo. Volwassenen kunnen in het vavo alsnog hun diploma halen of een deelcertificaat verkrijgen. Diploma's kunnen ook verkregen worden door het behalen van diverse deelcertificaten. Sinds 1993/'94 wordt in het vavo ook de opleiding Nederlands als tweede taal aangeboden, die van een iets hoger niveau is dan dezelfde cursus in de

basiseducatie. De toename is vrijwel volledig toe te schrijven aan de groei van het aantal deelnemers aan de cursussen Nederlands als tweede taal. Van het totale aantal deelnemers in het vavo volgt nu tweederde deze cursus.

Deeltijdvariant

In 1999/2000 zijn er 23 duizend mensen die in deeltijd een reguliere, door de overheid bekostigde, opleiding volgen in de mbo/beroepsopleidende leerweg. Dat zijn er 6,5 duizend (13 procent) minder dan een jaar eerder. Het gaat hier om de deeltijdvariant van de gebruikelijke voltijdopleidingen die aan Regionale Opleidingscentra worden gegeven. Mensen volgen deze opleidingen om een certificaat te behalen voor een bepaald vak. Het aantal deelnemers aan de reguliere deeltijd mbo/beroepsopleidende leerweg is gering in vergelijking met het totaal aantal mensen dat een deeltijdopleiding volgt op mbo-niveau. In dit laatste totaal zijn namelijk ook de mensen opgenomen die een studie doen in het particuliere onderwijs en de mensen die een opleiding volgen via de beroepsbegeleidende leerweg.

Voortgezette groei hoger onderwijs

In 1999/2000 doen 67 duizend personen een reguliere deeltijdopleiding aan een hogeschool of universiteit. Vooral in het hoger beroepsonderwijs is de groei van het aantal deeltijdstudenten fors. In het studiejaar 1999/2000 studeren er 5,2 duizend personen meer dan in het jaar daarvoor en zelfs 12 duizend meer dan in 1995/'96. De groei was de afgelopen jaren het sterkst in de sector economie.

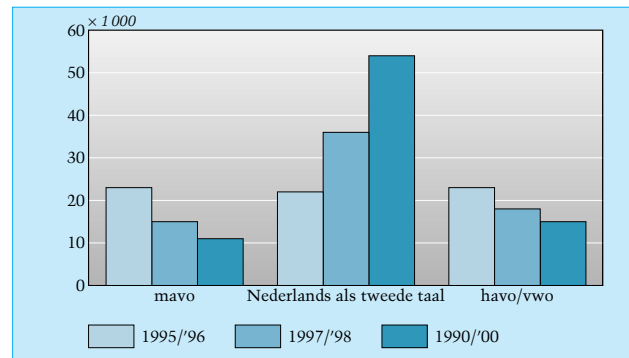
Bij het wetenschappelijk onderwijs ligt het aantal deelnemers in 1999/2000 0,6 duizend boven het niveau van een jaar eerder. Ramingen van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen wijzen op een verdere groei van het aantal deeltijdstudenten in het hbo tot boven de 70 duizend in 2003/'04. Voor het deeltijd-wo zijn geen ramingen beschikbaar.

Zowel in het hbo als in het wo is iets meer dan de helft van de deeltijdstudenten een vrouw. In het hbo zijn de sectoren pedagogisch onderwijs en economisch onderwijs het grootst, in het wo zijn gedrag en maatschappij en de recht de grootste sectoren. Begin 2000 volgen 20,1 duizend personen een opleiding aan de Open Universiteit, vierhonderd minder dan in 1999. Deze daling is veel kleiner dan de dalingen die in de jaren negentig zijn waargenomen. Tussen 1991 en 1999 daalde het aantal actieve studenten namelijk met gemiddeld tweeduizend per jaar. Zeven van de tien cursisten aan de Open Universiteit hebben een betaalde baan.

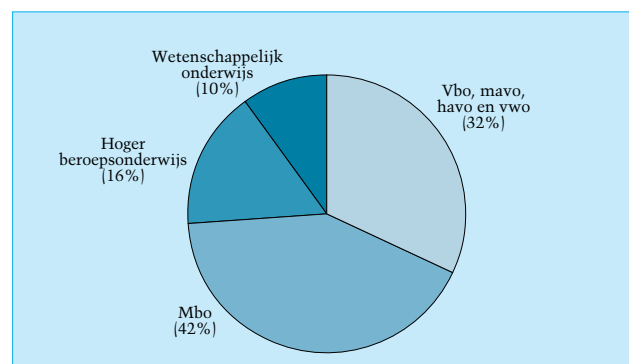
Schriftelijk onderwijs

De belangstelling voor opleidingen aan particuliere onderwijsinstellingen neemt toe. In 1998/'99 bedraagt het aantal deelnemers 346 duizend. Dat zijn er bijna tienduizend meer dan in 1997/'98. Zes van de tien deelnemers volgen schriftelijk onder-

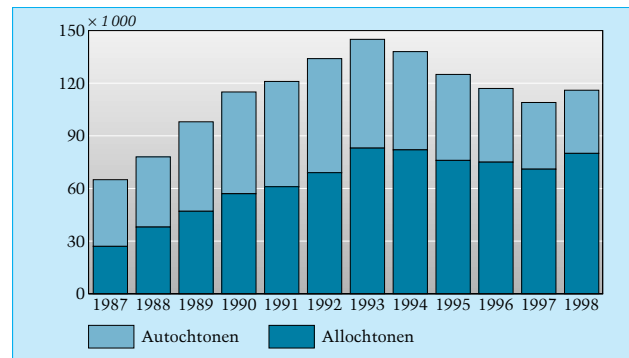
Deelnemers vavo naar onderwijssoort



Deelnemers deeltijdonderwijs naar onderwijsniveau



Deelnemers basiseducatie naar etniciteit



wijs. Ruim de helft van alle cursisten bij particuliere onderwijsinstellingen volgt opleidingen op economisch, administratief en commercieel terrein. Hierbij moet worden aangetekend dat de CBS-enquête waarop deze constatering is gebaseerd vrijwel uitsluitend de door de overheid erkende particuliere onderwijsinstellingen bestrijkt. Buiten beschouwing blijven bijvoorbeeld opleidingen die door bedrijven verzorgd worden en onderwijs dat door reguliere scholen op commerciële basis wordt aangeboden, het zogeheten contractonderwijs, en de cursussen van de Stichting Teleac.

Annemarie Boelens